

Anvisning för ibruktagande av Kelain-tjänsten

17.6.2024

Versionshistorik

Version	Ändringar	Författare	Datum
1.0		FPA	25.8.2016
1.1	Preciseringar och textändringar i anvisningarna	FPA	21.9.2016
1.2	Ett kapitel om uppsägning av registreringen för Kelain-tjänsten har tillfogats	FPA	15.6.2017
1.3	Preciseringar och textändringar i anvisningarna	FPA	24.11.2017
1.4	De punkter som gäller självständiga yrkesutövare har strukits i anvisningarna	FPA	21.1.2019
1.5	I dokumentet har det gjorts uppdateringar som gäller tillgänglighet, uppdateringar av bilder och textkorrigeringar.	FPA	30.9.2020
1.6	Preciseringar och textändringar i anvisningarna. Ett kapitel om Uppdatering av egna uppgifter har tillfogats. Kapitlet om Kelain-tjänstens användningslogg har uppdaterats med förändringar enligt kunduppgiftslagen	FPA	1.11.2021
1.7	Preciseringar i kapitel 2 om tjänstens användare.	FPA	31.1.2023
1.8.	Preciseringar och textändringar i anvisningarna	FPA	17.6.2024

Innehåll

Versionshistorik	1
1 Kelain-tjänsten.....	3
2 Användare av tjänsten	3
3 Åtgärder som krävs före registrering.....	4
3.1 Valviras centralregister över yrkesutbildade personer inom hälsovården	4
3.2 Certifikatkort för social- och hälsovården.....	4
3.3 Kortläsare och kortläsarprogram	6
3.4 Tekniska krav på arbetsstationen	7
3.5 Informationssäkerhet och dataskydd	8
3.6 Anvisningar och utbildningsmaterial	9
3.6.1 Kelain-tjänsten	9
3.6.2 Recept-tjänsten.....	10
4 Att registrera sig som användare av Kelain-tjänsten	10
5 Uppdatering av egna uppgifter	12
6 Uppsägning av registreringen för Kelain-tjänsten	12
7 Registerbeskrivning över Kelain-tjänstens användarlogg	12

1 Kelain-tjänsten

Kelain-tjänsten är ett användargränssnitt för läkare och tandläkare, som gör det möjligt att göra upp och hantera elektroniska recept via internet och med enheter som använder telefon- och datakommunikationsnät.

Producent av Kelain-tjänsten är

FPA, Kanta-tjänster

FB 450, Nordenskiöldsgatan 12

00056 FPA

www.kanta.fi

Kontakta tekniska supporten via e-post: tekninentuki@kela.fi eller via telefon 020 634 7787.

Kelain-tjänsten samt serviceproducentens och användarens ansvarsområden beskrivs i [Kelain-tjänstens användningsvillkor \(kanta.fi\)](#).

2 Användare av tjänsten

På grund av patientsäkerheten är tjänsten avsedd endast för de läkare eller tandläkare som stadigvarande bor i Finland och som Valvira har beviljat rätt att utöva yrke som legitimerad yrkesutbildad person.

- Begränsningar av rätten att utöva yrke eller rätten att förskriva läkemedel kan begränsa eller förhindra användningen av Kelain. Användaren får inte ha några begränsningar som gäller arbetsplats, arbetssätt eller tillsyn.
- Tillsvidare kan Kelain endast användas i Finland.

Läkare och tandläkare som vill ta i bruk Kelain-tjänsten för sin privata verksamhet ska registrera sig som användare av tjänsten (Anvisning i kapitel 4).

Med privat verksamhet avses situationer då läkaren eller tandläkaren inte gör upp recept som privat yrkesutövare eller för en hälso- och sjukvårdsaktör. En läkare eller tandläkare som gått i pension kan exempelvis ta i bruk Kelain-tjänsten för privat verksamhet. Som privat verksamhet räknas också en situation då en läkare eller tandläkare som är anställd hos en verksamhetsenhet inom en hälso- och sjukvården på sin fritid gör upp ett recept åt exempelvis en familjemedlem.

3 Åtgärder som krävs före registrering

3.1 Valviras centralregister över yrkesutbildade personer inom hälsovården

Kelain-tjänsten kontrollerar användarens rätt att utöva yrket i Valviras Terhikki-register. Före registreringen bör du kontrollera att de uppgifter om dig som finns i registret är aktuella. Anvisningar för kontroll av uppgifterna och korrigerings av eventuella brister finns på Valviras webbplats på [JulkiTerhikki](#) –sidan.

3.2 Certifikatkort för social- och hälsovården

Certifikatkort för social- och hälsovården behövs för såväl elektronisk signering som för att Kelain-tjänsten ska kunna identifiera användaren. Certifikatkort för social- och hälsovården beviljas av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (MDB).

Certifikatkortet är personligt och bundet till kortinnehavarens rätt att utöva yrket. En yrkesutbildad person inom social- och hälsovården kan med ett och samma kort jobba hos alla hälso- och sjukvårdsorganisationer i Finland.

Det går att skaffa ett certifikatkort från vilket offentligt registreringsställe för hälsovården som helst. En lista på registreringsställen och länk till tidsbokning finns på [MDB:s webbplats](#). Yrkeskortet är avgiftsfritt, men registreringsställena för den offentliga hälsovården kan ta ut en avgift för registreringstjänsten som motsvarar deras egna kostnader. Förfrågningar om vilken avgift som tas kan riktas direkt till registreringsstället.

The screenshot shows the website interface for the Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (MDB). The page title is 'Certifikat och kort för social- och hälsovården'. The main content area contains the following text:

Certifikat och kort för social- och hälsovården

Certifikattjänsterna för hälsovården som upprätthålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utgörs av en stödtjänst för KanTa-tjänsterna, som möjliggör pålitlig autentisering av anställda inom social- och hälsovården samt elektronisk signatur för patienthandlingar och läkemedelsrecept. En stark elektronisk autentisering av personer är en förutsättning för datasäkerheten i hälso- och sjukvårdens rikstäckande datasystemtjänster.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata beviljar aktivkortet och certifikaten avsedda för social- och hälsovårdens användning. Aktivkortet för social- och hälsovården är:

- yrkeskort
- personalkort
- aktörskort
- reservkort
- testkort, som lämpar sig för att testa olika tekniska funktioner

Befolkningsregistercentralens certifikattjänster producerar servercertifikat för KanTa-tjänsterna för tjänsteleverantörer och apotek, samt för leverantörer av datatekniska tjänster för dessa.

Beställnings- och styrsystemet Vartti är avsett för registrering, beställning, produktion och livscykelhantering av certifikatkort och certifikat samt reservkort och deras tillfälliga certifikat inom hälsovården. Bara registrerade utbildade av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan använda Vartti. Vartti fördrar separata användarrättigheter.

Koden för certifikatkortet skickas i ett separat brev 2–4 arbetsdagar efter ankomst av certifikatkortet till den adress som kortinnehavaren uppgett. Brevet innehåller en åttasiffrig aktiveringskod (före detta öppningskod PUK).

Med aktiveringskod

- ges kortet en fyrsiffrig grundkod (PIN1) för identifiering som användare av systemen (t.ex. vid inloggning i Kelain-tjänsten)
- ges kortet en fyrsiffrig signeringskod (PIN2) för elektronisk signering
- öppnas exempelvis låsta PIN-koder.

[Aktivering av kortet med aktiveringskod](#) görs med kortläsarprogrammet mPollux Digisign Client (Fujitsu Oy). Vi rekommenderar att du använder kortläsarprogrammets nyaste version. Versionen kan uppdateras på [MDB:s webbplats \(dvv.fi\)](#). [Kolla anvisning on testning av certifikat](#) i fall du misslyckas att ge signeringskod vid aktiveringen eller i fall koderna av någon annan anledning ska ställas på nytt.

Certifikatkortet är i kraft i 5 år förutsatt att det inte finns någon sådan begränsning av rätten att utöva yrket som påverkar giltighetstiden. Giltighetstiden står på kortets framsida. Kortläsarprogrammet varnar 1 månad innan giltighetstiden går ut. Ett nytt certifikatkort skickas inte automatiskt. Du kan förnya kortet elektroniskt via MDB:s tjänst [MittKort](#) innan det gamla certifikatkortets giltighetstid går ut eller besöka ett offentligt registreringsställe för hälsovården för att beställa ett nytt kort. Leveranstiden för det nya kortet är ungefär 2 veckor.

För att beställa ett nytt kort eller aktiveringskod måste kortinnehavaren personligen besöka ett offentligt registreringsställe för hälsovården. Kortinnehavaren ska ha med sig en av polisen beviljad giltig identifieringshandling (pass eller identitetskort).

Certifikatkortet är personligt och endast avsett för kortinnehavaren. Alla elektroniska funktioner där kortet används sker i kortinnehavarens namn och på dennes ansvar. Kortet bör bevaras omsorgsfullt och separat från koderna.

Ifall kortet skadas, tappas bort, stjäls eller blir onödigt ska detta genast meddelas spärrtjänsten för att undvika missbruk. Spärrtjänsten är öppen dygnet runt alla veckodagar:

- tfn 0800 162 622 (avgiftsfritt att ringa från Finland),
- om du ringer från utlandet +358 800 162 622 (+ den lokala operatörens avgift).

Kortinnehavarens ansvar för kortet upphör då anmälan mottagits i spärrtjänsten.

Eventuella korrigeringsförfrågningar som gäller rätten att utöva yrket riktas alltid till Valviras tillståndsenhet, tfn 0295 209 550.

I frågor som gäller användning av kortet samt vid problemsituationer hjälper de offentliga registreringsställena för hälsovården eller [rådgivningstjänsten](#).

3.3 Kortläsare och kortläsarprogram

Användningen av certifikatkort för social- och hälsovården förutsätter att den arbetsstation som används har en integrerad kortläsare eller att en extern kortläsare kopplats till den.

Största delen av de kortläsare som finns på marknaden fungerar för detta ändamål. Det lönar sig att skaffa kortläsaren från en affär som är specialiserad på IT-tillbehör och kolla med försäljaren att den är kompatibel.

För att elektronisk signering och identifiering med certifikatkort ska lyckas ska du installera det kortläsarprogram som MDB erbjuder på din arbetsstation.

Kortläsarprogrammet kan du ladda ner på [MDB:s webbplats](#), där du också hittar anvisningar för installation av programmet, testning av certifikat efter installation och utredning av eventuella problemsituationer. Kelain-tjänsten förutsätter att kortläsarprogramets version är 4.1 eller nyare.

The screenshot shows a web page from the Myndigheten för Digitalisering och Befolkningsdata. The page title is "Handläggningstiderna vid kundtjänsten för privatpersoner". The main content area is titled "Ladda ned kortläsarprogram". The text explains that the agency offers the mPollux DigiSign Client - kortläsarprogram free of charge to all users of DVV-issued citizen or organization certificates. It advises users to download the latest version for better compatibility. Below this, there are links to download the latest versions for Windows, Linux, and Mac. The Windows link is "Ladda ned Windows exe-version (4.2.0b)", the Linux link is "Ladda ned Ubuntu (4.2.0b, Ubuntu 64-bit -version)", and the Mac link is "Ladda ned den senaste versionen för Mac (Ladda ned Mac version (4.2.0b) (10.13 och nyare))".

Det finns skilda handböcker för [Windows](#) och [MAC](#) arbetsstationer.

1. Om du har en version av DigiSign som är äldre än 4.1 eller har något annat kortläsarprogram installerat på din arbetsstation ska du först ta bort det. Anvisningar för hur du tar bort programmet finns i punkt 2.1.

2. Installera programmet. Du hittar installationspaketet för kortläsarprogrammet till vänster på sidan under rubriken Ladda ned kortläsarprogram och testa. I handboken beskrivs installationen steg för steg i punkt 2.2.

- Om du har en arbetsstation med Windows operativsystem, välj länken Windows-versioner och nyare och på sidan som öppnas det översta alternativet: Ladda ned version Windows exe (Gemensamt EXE-paket för 32bit och 64bit Windows-versioner).
- Om du har en MAC arbetsstation, välj länken Mac -versioner och på sidan som öppnas välj det passande alternativet.

3. Gör ett test för att kontrollera att installationen lyckats. Välj länken [Testning av certifikat](#) nere till vänster. I handboken beskrivs testningen i punkt 2.3

Det rekommenderas inte att använda Kelain med webbläsaren Firefox. Om du ändå använder webbläsaren i fråga, måste du göra vissa ändringar i webbläsarens inställningar. Annars meddelar webbläsaren att förbindelsen inte är tillförlitlig. Följ anvisningarna i punkt 2.4 i DigiSign-handboken, eller [Läkarförbundets anvisningar](#).

3.4 Tekniska krav på arbetsstationen

Kelain stöder de operativsystem och webbläsare som DigiSign-programvaran stöder. Mer information på webbplatsen för dvv.fi/sv/kortlasarprogram (dvv.fi).

Kelain används i webbläsaren. Kelain stöder de nyaste versionerna av följande webbläsare:

- Firefox
- Google Chrome
- Microsoft Edge
- Safari

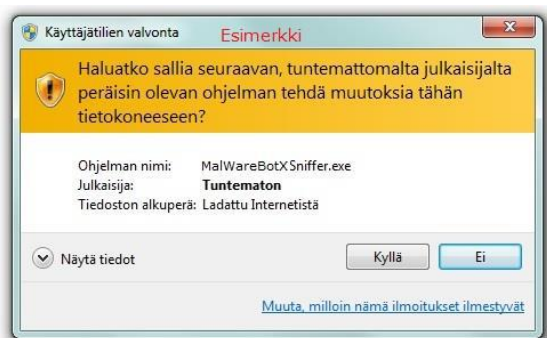

Användning av Kelain-tjänsten ställer inga särskilda krav på arbetsstationens effektivitet eller dataförbindelsens hastighet. Beakta dock att dessa kan påverka hur smidig och snabb du upplever användningen av Kelain-tjänsten.

3.5 Informationssäkerhet och dataskydd

Installera brandvägg och antivirusprogram på din arbetsstation. Se till att alltid ha de senaste antivirusprogrammen och uppdateringarna installerade på din arbetsstation.

Spara eller installera inte något från en okänd källa på din arbetsstation. Om ett poppuffönster med ett meddelande som liknar det på bilden nedan plötsligt dyker upp på skärmen är det antagligen fråga om ett sabotageprogram. Välj alltid "Nej".

Om du använder trådlöst nät ska du alltid se till att det är skyddat. Användning av Kelain-tjänsten via nät som erbjuds i allmänna utrymmen (t.ex. flygfält, caféer) bör undvikas. Kommunikation som sker i ett oskyddat WLAN-nät kan lätt avlyssnas.

Användning av arbetsstationen i offentliga utrymmen medför risk att en utomstående ser den information som finns på skärmen. Skydda skärmen på din arbetsstation med ett sekretessfilter som gör att det inte går att läsa det som står på skärmen från sidan. Var också noga med att kontrollera att ingen kommer åt att se vad som står på din skärm bakom din rygg.

Var noga med att kontrollera att en utskrift från Kelain-tjänsten som skrivits ut via en nätverksskrivare som är i gemensam användning inte glöms i skrivaren, då detta kan ge utomstående möjlighet att se patientens uppgifter.

Avsluta användningen av Kelain-tjänsten med att logga ut och ta ditt certifikatkort ur kortläsaren. Ta alltid ut kortet ur läsaren då du avlägsnar dig från din arbetsstation. Bevara ditt certifikatkort och koderna på olika ställen.

Se till att din dator låser sig automatiskt då den inte använts på exempelvis 15 minuter.

Bekanta dig med [dataskydds- och informationssäkerhetsutbildningarna](#) som finns på webbplatsen kanta.fi innan du tar i bruk Kelain-tjänsten.

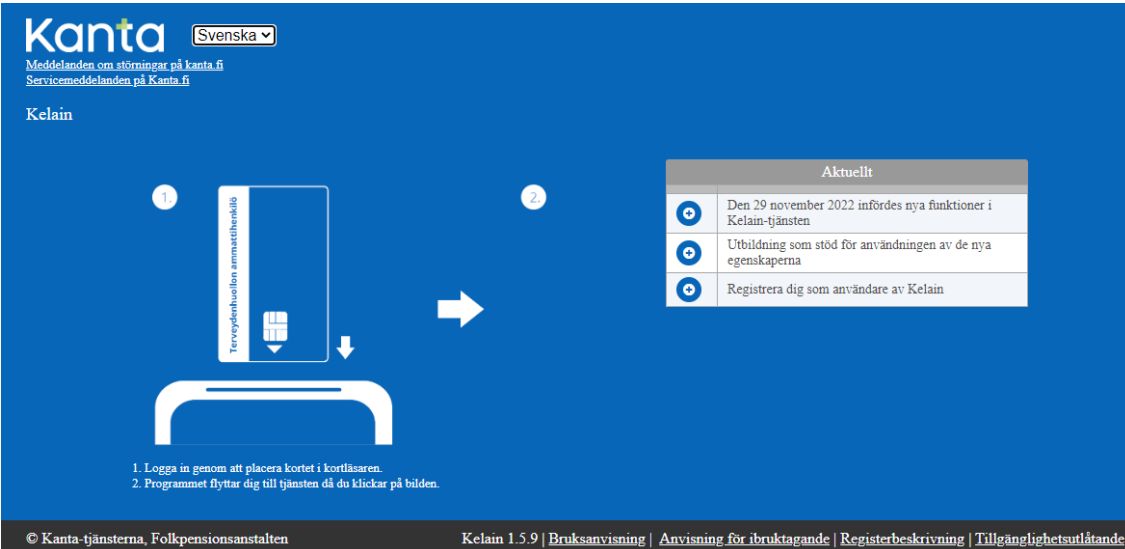
3.6 Anvisningar och utbildningsmaterial

Den som registrerar sig som användare av Kelain-tjänsten förväntas ha tagit del av anvisningarna om Kelain-tjänsten samt anvisningar och utbildningsmaterial om verksamhetsmodellen för Det elektroniska receptet.

3.6.1 Kelain-tjänsten

Vid utformningen av Kelain-tjänstens användargränssnitt har en målsättning varit att göra det användarvänligt och lättnavigerat. Som stöd för användningen finns anvisningar i både användargränssnittet och på [Kelain-sidan](#) på webbplatsen kanta.fi.

I den nedre balken i Kelain-tjänstens användargränssnitt finns en länk till bruksanvisningen.

The screenshot shows the Kelain service interface. At the top left, there is the Kanta logo and a language dropdown menu set to 'Svenska'. Below the logo are links for 'Meddelanden om störningar på kanta.fi' and 'Servicemeddelanden på Kanta.fi'. The main heading is 'Kelain'. In the center, there is an illustration of a card reader with a card being inserted. The card is labeled 'Terveydenhuollon ammattihenkilö'. A large arrow points from the card reader to the right. Below the illustration, there are two numbered steps: 1. Logga in genom att placera kortet i kortläsaren. 2. Programmet flyttar dig till tjänsten då du klickar på bilden. On the right side, there is a table titled 'Aktuellt' with three rows of updates.

Aktuellt	
	Den 29 november 2022 infördes nya funktioner i Kelain-tjänsten
	Utbildning som stöd för användningen av de nya egenskaperna
	Registrera dig som användare av Kelain

© Kanta-tjänsterna, Folkpensionsanstalten Kelain 1.5.9 | Bruksanvisning | Anvisning för ibruktagande | Registerbeskrivning | Tillgänglighetsutlåtande

3.6.2 Recept-tjänsten

Under rubriken [Presentation av det elektroniska receptet](#) på webbplatsen Kanta.fi finns information om det elektroniska receptet och hanteringen av det. Utbildningsmaterial och dokument om verksamhetsmodeller för det elektroniska receptet finns bakom följande länkar:

- [Utbildningsinspelningar och utbildningsmaterial om verksamhetsmodellen för det elektroniska receptet \(kanta.fi\)](#)
- [Nationella dokument om verksamhetsmodeller för det elektroniska receptet \(thl.fi\)](#)

The screenshot shows the Kanta.fi website interface. At the top, there is a search bar and a 'Logga in på Extranätet' button. Below the navigation menu, a red banner contains a warning about coronavirus information. The main content area is titled 'Det elektroniska receptet inom hälso- och sjukvården'. The page includes a sidebar with a menu for 'TJÄNSTER OCH ANVÄNDNING' and a main text area. The main text explains that the electronic prescription service simplifies the work of healthcare professionals and that all prescriptions must be made in electronic form. It also mentions that the service is used by healthcare professionals to verify their identity and that the system checks for potential restrictions on the prescriber's rights.

4 Att registrera sig som användare av Kelain-tjänsten

1. Öppna webbläsaren och skriv in Kelain-tjänstens adress www.kelain.fi i webbläsarens adressfält. Också på [Kelain-sidan](#) på kanta.fi finns en länk till tjänsten.
2. Då du kommit till tjänstens framsida kontrollera att kortläsaren är kopplad till arbetsstationen och sätt in ditt certifikatkort i läsaren. Klicka med musen på skärmen nära bilden på certifikatkortet. Skriv in den PIN-kod (PIN1) som programmet frågar efter.
3. Registreringssidan för privata användare öppnas direkt för dig.

4. Fyll i alla de uppgifter som efterfrågas på registreringsidan. De uppgifter som är obligatoriska för registreringen har marketars med stjärna (*).

Kontaktuppgifter:

- Fyll i din e-postadress. E-postadressen måste skrivas in två gånger för att säkerställa att inga skrivfel förekommer.
- Fyll i ditt telefonnummer i formatet "+landsnummer riktnummer utan första nollan telefonnummer" utan mellanslag, t.ex. +3584512345678.

Fakturerings- och adressuppgifter:

Bestämmelser om avgifterna för Det elektroniska receptet och användning av Kelain-tjänsten finns i social- och hälsovårdsministeriets årliga förordning. [Mer information om Kelain avgifterna.](#)

- Välj språk för fakturan; antingen finska eller svenska.
- Fyll i faktureringsadress, postnummer och postort.
- Om du vill ha nätfaktura ska du fylla i nätfaktureringsadress och förmedlarens kod. Nätfaktureringsadressen kan vara exempelvis en IBAN-kod eller en EDI-kod. IBAN-koden är ett finskt kontonummer som börjar med FI. EDI-koden består av 12–17 siffror och börjar med 0037. Förmedlarens kod är koden för den operator eller bank som agerar som förmedlare av mottagarens nätfakturor.
- Fyll i den administrativa adressen.
- På patientanvisningen skrivs ut kontaktuppgifter av producenten av Kelain-tjänsten. Vill du att en annan adress skrivs ut på patientanvisningen kan du byta adress via länken Ändra adress som skrivs ut på patientanvisningen.

5. Läs de användningsvillkor som öppnas via en länk som finns på sidan och godkänn dem med elektronisk signering (PIN2-kod).

6. "Jag har bekantat mig med bruksanvisningarna och instruktionerna": Genom att kryssa för valrutan bekräftar du att du tagit del av de anvisningar som finns tillgängliga. Information om anvisningarna och utbildningsmaterialet finns ovan i kapitlet 3.6.

7. Tjänsten meddelar om registreringen lyckats. Du kan börja använda Kelain-tjänsten genast efter registreringen.

5 Uppdatering av egna uppgifter

De kontaktuppgifter du angett vid registreringen ska uppdateras när uppgifterna ändras. Du kan ändra dina kontaktuppgifter genom att logga in i tjänsten och välja Egna uppgifter i rullgardinsmenyn bredvid ditt namn. Dina kontaktuppgifter sparas i [Kanta-tjänsternas kundregister](#).

Yrkesrättigheter, examina, specialiteter och begränsningar i yrkesrättigheterna uppdateras automatiskt enligt Valviras uppgifter.

6 Uppsägning av registreringen för Kelain-tjänsten

Du kan säga upp registreringen för Kelain på samma sida där du registrerar dig. På sidan finns en särskild knapp för Meddelande om uppsägning. Du kommer till sidan när du loggar in på tjänsten och väljer punkten Egna uppgifter i rullgardinsmenyn vid ditt namn.

Uppsägningen träder i kraft omedelbart när du signerar uppsägningen elektroniskt med signeringskoden (PIN2).

7 Registerbeskrivning över Kelain-tjänstens användarlogg

En användarlogg sparas över användning och användare av Kelain-tjänsten. I Kelain-tjänstens användarlogg sparas uppgifter om vem som behandlat, läst eller ändrat en patients uppgifter. Var och en som använder Kelain-tjänsten är gemensamt personuppgiftsansvarig med FPA för de logguppgifter som uppkommer vid personens egen användning av Kelain. FPA är kontaktpunkt för gränssnittets användningsloggar.

Utöver uppgifter om vem som behandlar, läser och ändrar en patients uppgifter sparas också patientens personuppgifter i användarloggen och de bildar ett personuppgiftsregister. Enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning och dataskyddslagen har patienten rätt att kontrollera vilka uppgifter som sparats om honom eller henne i personregistret.

Som användare av Kelain-tjänsterna är du gemensamt personuppgiftsansvarig med FPA för de personuppgifter du sparar, läst och använt. Fyll i yrkesuppgifter i modellen för registerbeskrivning över Kelain-tjänstens användarlogg, skriv ut registerbeskrivningen över användarloggen och ha den till hands.

Patienten har rätt att kontrollera de logguppgifter som uppkommit vid behandlingen av receptuppgifter genom att begära dem från den personuppgiftsansvarige i fråga. Som personuppgiftsansvarig för användarloggen kan du skriva ut logguppgifterna till patienten från Kelain-tjänsten eller vid behov förmedla patientens begäran till FPA:s registratorskontor (Registratorskontoret, PB 450, 00056 FPA). Begäran kan också framställas till FPA:s registratorskontor via telefon eller e-post (kirjaamo@kela.fi).